

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан _____ факультету
 О.В. Пономаренко
 « _____ 2024 р.

підготовки бакалавра
денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»
спеціальності 231 – «Соціальна робота»
галузі знань 23 – Соціальна робота

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти

Протокол №_1_ від “28” серпня 2024 р.
Завідувач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти

Бас

Н.В. Заверико

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Eden O.I.

О. Г. Лещенко

2024 рік

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Соціальна робота з різними категоріями клієнтів
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціальної педагогіки та психології

_____ О.В. Пономаренко
(підпис) (ініціали та прізвище)
« _____ » _____ 2024 р.

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА РОБОТА З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ

підготовки першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»
спеціальності 231 – Соціальна робота
галузі знань 23 – Соціальна робота

ВИКЛАДАЧ: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти Лещенко Олена Геннадіївна

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти
Протокол №__1__ від “28” серпня 2024 р.
Завідувач кафедри

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

_____ Н.В. Заверико

_____ О.Г. Лещенко

2024 рік

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Соціальна робота з різними категоріями клієнтів

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти Лещенко Олена Геннадіївна

Зв'язок з викладачем:

E-mail: leon22a@ukr.net

Повідомлення в СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4222>

Телефон кафедри: (061)228-76-45

Інші засоби зв'язку: за вибором викладача: Moodle, Facebook Messenger, Telegram

Кафедра: кафедра соціальної педагогіки та спеціальної освіти, VIII корпус, ауд. 219

1. Опис дисципліни

Мета дисципліни – опанування здобувачами освіти знаннями та вміннями щодо реалізації соціальної та соціально-педагогічної роботи з різними категоріями клієнтів.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з понятійним апаратом дисципліни та специфікою соціальної та соціально-педагогічної роботи категоріями клієнтів;
- вивчити зміст, методи, принципи та технології роботи з різними категоріями клієнтів;
- ознайомитись із зарубіжною практикою соціальної роботи з різними категоріями клієнтів.

Дисципліна «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів» логічно й змістовно пов'язана з такими дисциплінами першого (бакалаврського) освітнього рівня як «Терапевтичні техніки в соціальній роботі», «Теорія соціальної роботи», «Соціальна робота з різними віковими групами»,

Паспорт дисципліни

<i>Нормативні показники</i>	<i>Денна форма здобуття освіти</i>	<i>Заочна форма здобуття освіти</i>
Статус дисципліни	Обов'язкова. Цикл професійної підготовки	
Семестр	5	5
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	12 год.	4 год.
Практичні заняття	6 год.	4 год.
Самостійна робота	72 год.	82 год.
Консультації	сторінка факультету СПП: https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/grafik_navchal_nogo_protsesu_ta_rozklad_zanyat_	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Соціальна робота з різними категоріями клієнтів

Посилання на електронний ресурс СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4222
--	---

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<p>ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК-10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.</p> <p>СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із</p>	<ul style="list-style-type: none"> • лекційні методи (лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація тощо); • діалогічні методи (інтерактивні заняття, навчальні дискусії, ділові ігри, «мозковий штурм», заняття з елементами тренінгу та ін.); • проблемно-пошукові методи (аналіз ситуацій, метод кейсів, обговорення, пошук, мозковий штурм); • дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру); • робота в групах; ігрові техніки; моделювання діяльності; схеми, таблиці, практичні роботи; вправи; творчі роботи; презентації 	<ul style="list-style-type: none"> - тестування; - усні та письмові опитування; - перевірка письмових робіт студентів (есе, аналітичні довідки, порівняльні характеристики тощо); - перевірка доповідей/презентацій, що розкривають певні питання; - перевірка творчих робіт.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Соціальна робота з різними категоріями клієнтів

Компетентності	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<p>врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей, в тому числі на етапі раннього втручання.</p> <p>СК-22. Здатність використовувати соціально-психологічні методи та технології вирішення конфліктів між індивідами, групами, установами.</p> <p>СК-23. Здатність до консультування різних категорій та вікових груп населення, які перебувають у складних життєвих обставинах.</p>		

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Соціальна робота з різними категоріями клієнтів

Результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<p>РН3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи та соціальної педагогіки, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.</p> <p>РН5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.</p> <p>РН11. Використовувати методи соціальної профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.</p> <p>РН13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.</p> <p>РН19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.</p> <p>РН26. Обґрунтовувати і ефективно забезпечувати розвиток соціальних навичок в індивіда і соціальної групи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • лекційні методи (лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація тощо); • діалогічні методи (інтерактивні заняття, навчальні дискусії, ділові ігри, «мозковий штурм», заняття з елементами тренінгу та ін.); • проблемно-пошукові методи (аналіз ситуацій, метод кейсів, обговорення, пошук, мозковий штурм); • дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру); • робота в групах; ігрові техніки; моделювання діяльності; схеми, таблиці, практичні роботи; вправи; творчі роботи; презентації 	<p>1. <i>Формувальне.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • навчальні тести • запитання • самостійні завдання • презентації • опитування • практичні заняття <p>2. <i>Підсумкове</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Екзамен/залік • тести • підсумкові завдання <p>3. <i>Пряме</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • тести • іспити • активність під час обговорень на занятті • письмові, усні презентації та виступи • явна саморефлексія щодо того, чого навчилися <p>4. <i>Непряме</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • опитування • конспекти понять і аналіз здобутків <p>5. <i>Кількісне:</i> розподіл балів за різні види навчальної активності та діяльності</p> <p>6. <i>Якісне:</i> задовільно – прийнятно – добре – вдало – відмінно</p>

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-методологічні основи соціально-педагогічної роботи з різними категоріями клієнтів

Змістовий модуль 1.

Тема 1. «Діти групи ризику», особливості їхнього функціонування.

Поняття «ризик», «групи ризику». Основні групи факторів ризику, що створюють імовірнісну небезпеку для дитини. «Діти групи ризику», їхні особливості, причини появи. Класифікація дітей групи ризику. Класифікація груп ризику (девіанти, дезадаптанти, делінквенти, діти з особливими потребами, діти-сироти, діти-вулиці та ін.), специфіка та особливості кожної групи. Нормативно-правова база роботи з представниками різних груп

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Соціальна робота з різними категоріями клієнтів

ризик. Статеві-вікові та індивідуальні особливості представників «групи ризику», основні напрями роботи з ними. Ризикова поведінка. Характеристика різних типів осіб з ризикованою поведінкою.

Тема 2. Соціально-педагогічна робота з дітьми групи ризику.

Основи соціально-педагогічної роботи з дітьми групи ризику. Зміст соціально-педагогічної підтримки дитинства. Принципи роботи соціального педагога з дітьми групи ризику. Фактори, що лежать в основі методики роботи соціального педагога в закладах соціальної підтримки дітей групи ризику. Теорія соціальної компетенції в контексті соціалізації дітей групи ризику.

Тема 3. Система соціально-педагогічного супроводу дітей та молоді «групи ризику» в закладах освіти.

Система соціально-педагогічного супроводу дітей та молоді «групи ризику» в соціальних та освітніх закладах. Роль Психологічної служби в закладах освіти. Структура служби супроводу. Цілі та завдання даного підрозділу. Права та обов'язки соціального педагога, що працює з дітьми «групи ризику». Сутність насильства: кола, форми, види. Сутність та зміст булінгу. Кібербулінг. Шляхи попередження проблеми булінгу. Створення безпечного освітнього середовища.

Діагностика особистості дитини «групи ризику». Методи діагностики сім'ї, яка виховує дитину групи ризику. Діагностика найближчого соціального оточення дитини (школа, позашкільні заклади, середовище однолітків, друзів). Характеристика типової дитини групи ризику.

Розділ 2. Зміст, форми та методи соціально-педагогічної діяльності з різними категоріями клієнтів

Змістовий модуль 2.

Тема 4. Соціально-корекційна робота з дітьми та молоддю «групи ризику».

Корекційна програма, принципи, етапи її складання. Корекція агресивної поведінки. Ігровий метод у корекції агресивної поведінки дітей групи ризику. Оцінка ефективності корекційних програм. Зміст соціально-педагогічної роботи з сім'ями СЖО. Методика соціально-педагогічного сімейного консультування. Програма підвищення соціальної компетенції сімей груп ризику.

Вирішення проблемних ситуацій щодо дітей та молоді «групи ризику». Методики корекції дитячо-батьківських та сімейних відносин.

Тема 5. Методи соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю «групи ризику».

Методи виховання (заохочення і покарання, переконання, доручення, вправа, метод організації суспільно-корисної діяльності тощо). Методи соціально-педагогічної допомоги. Методи корекційного впливу. Методи психокорекційної роботи: мозковий штурм, рольова гра, метод вирішення конфліктних ситуацій, сімейних групових нарад.

Спеціальні методи педагогічної корекції. Використання активних методів у груповій роботі з неповнолітніми при розробці проблемних і конфліктних ситуацій. Застосування методів педагогічної психотерапії. Аутотренінг. Метод кейсів. Інтерактивні методи навчання.

Тема 6. Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми».

Феномен торгівлі людьми як соціальна проблема у світі та Україні. Різновиди та наслідки торгівлі людьми. Нормативно-правова основа. Стандарти, положення, методичні рекомендації та інструкції. Запобігання торгівлі людьми як головний елемент протидії цьому явищу. Мережа організацій допомоги потерпілим від торгівлі людьми. Огляд успішних зарубіжних та вітчизняних практик.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Соціальна робота з різними категоріями клієнтів

Тема 7. Вулична соціальна робота. Соціальна робота з мігрантами, біженцями, особами без визначеного місця проживання та злидінними.

Сутність понять «вулична соціальна робота», «клієнт вуличної соціальної роботи», «вуличний соціальний працівник». Розвиток вуличної соціальної роботи. Підходи до визначення сутності вуличної соціальної роботи. Напрями вуличної соціальної роботи. Принципи вуличної соціальної роботи.

Мігранти, біженці й переміщені особи. Види міграції. Соціальна робота з мігрантами. Стандарти, положення, методичні рекомендації та інструкції. Категорії громадян, котрі відносяться до осіб без визначеного місця проживання. Форми і методи соціальної роботи з особами без постійного місця проживання. Феномен жебракування. Завдання, методи та засоби допомоги злидінним. Огляд успішних зарубіжних та вітчизняних практик.

4. Структура навчальної дисципліни

Форми організації освітнього процесу	Тема	Кількість годин		
		Денна форма навчання		Заочна форма навчання
		всього	згідно розкладу	всього
Лекція 1	Тема 1. «Діти групи ризику», особливості їхнього функціонування.	2	тиждень 1	2
Практичне заняття 1	Тема 1. «Діти групи ризику», особливості їхнього функціонування.	-		-
Самостійна робота 1		12		13
Лекція 2	Тема 2. Соціально-педагогічна робота з дітьми групи ризику.	2	тиждень 2	-
Практичне заняття 2	Тема 2. Соціально-педагогічна робота з дітьми групи ризику.	2	тиждень 3	2
Самостійна робота 2		12		13
Лекція 3	Тема 3. Система соціально-педагогічного супроводу дітей та молоді «групи ризику» в закладах освіти.	2	тиждень 4	
Практичне заняття 3	Тема 3. Система соціально-педагогічного супроводу дітей та молоді «групи ризику» в закладах освіти.	-		-
Самостійна робота 3		12		14
Лекція 4	Тема 4. Соціально-корекційна робота з дітьми та молоддю «групи ризику».	2	тиждень 5	
Практичне заняття 4	Тема 4. Соціально-корекційна робота з дітьми та молоддю «групи ризику».	2	тиждень 6	-
Самостійна робота 4		12		14
Лекція 5	Тема 5. Методи соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю «групи ризику».	2	тиждень 7	2
Практичне заняття 5	Тема 5. Методи соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю «групи ризику».	2	тиждень 8	-
Самостійна робота 5		12		14
Лекція 6	Тема 6. Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми».	2	Тиждень 9	-
Практичне заняття 6	Тема 6. Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми».	-		-
Самостійна робота 6		6		7
Самостійна робота 7	Вулична соціальна робота. Соціальна робота з мігрантами, біженцями, особами без визначеного місця проживання та злидінними.	6		7

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Соціальна робота з різними категоріями клієнтів

Форми організації освітнього процесу	Тема	Кількість годин		
		Денна форма навчання		Заочна форма навчання
		всього	згідно розкладу	всього
Лекції		12		4
Практичні		6		4
Самостійна робота		72		82

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Практичне заняття 1	Усне опитування за питаннями	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=457863		3
Самостійна робота 1	Завдання: Скласти конспект термінів основних понять з курсу (15-20 термінів).			3
Практичне заняття 2	Усне опитування за питаннями	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=457863		3
Самостійна робота 2	Завдання: Розробити зміст соціально-педагогічної діяльності із категорією групи ризику (на вибір), охарактеризувати форми та методи роботи, навести приклади, визначити методи оцінки та моніторингу роботи.			4
Практичне заняття 3	Усне опитування за питаннями	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=457863		4
Самостійна робота 3	Завдання: Розробити методику діагностики дитини «групи ризику» та її сім'ї.			3
Модульний контроль 1	Тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=253000		10
Практичне заняття 4	Усне опитування за питаннями	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=457867		2
Самостійна робота 4	Завдання: Розробити програму соціально-педагогічної корекції дитини «групи ризику».			3
Практичне заняття 5	Усне опитування за питаннями	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=457867		2
Самостійна робота 5	Завдання: Зробити порівняльну таблицю методів роботи із групами ризику (педагогічні, психокорекційні, психологічні методи) за такими ознаками: мета, зміст методу; умови його використання; вік клієнта, що робить актуальним використання цього методу; недоліки методу.			3
Практичне заняття 6	Усне опитування за питаннями	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=457867		2
Самостійна	Завдання: Розробити пам'ятку для			3

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Соціальна робота з різними категоріями клієнтів

робота 6	молоді щодо профілактики торгівлі людьми.		
Самостійна робота 7	Завдання: Опишіть зміст, форми та методи роботи з безпритульними дітьми	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=457867	5
Модульний контроль 2	Тестування	Розміщено в СЕЗН ЗНУ https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=272204	10
Усього поточний контроль	13		60

Підсумковий контроль

Екзамен	Теоретичне завдання — тестування (Moodle)	Питання до підсумкового контролю, що розміщені в Moodle. https://moodle.znu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=272848	Тестування передбачає надання відповідей на 20 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бал	20
	Практичне завдання –	Практичне завдання виконується до проведення заліку. https://moodle.znu.edu.ua/mod/assign/view.php?id=272810 Соціально-педагогічна робота з представником групи ризику (клієнтом): <u>I. Характеристика клієнта:</u> 1. 2. Способи налагодження контакту: описати, що робити для налагодження довірливих стосунків з клієнтом. 3. Діагностика особистості дитини «групи ризику»: які методики використовували, їх мета. Результати діагностики цієї дитини групи ризику. Конкретизувати, до якої групи ризику належить дитина. Діагностика найближчого соціального оточення дитини (школа, позашкільні заклади, середовище однолітків, друзів). 4. На основі отриманих результатів діагностики визначити проблемні аспекти у розвитку дитини. 5. Аналіз нормативно-правової бази щодо підтримки цієї категорії дитини групи ризику за визначеною проблемою. <u>II. Розробити корекційну</u>	Максимальна кількість балів – 20, які нараховуються за виконання таких частин роботи: -	20

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Соціальна робота з різними категоріями клієнтів

		<u>програму роботи з цією дитиною групи ризику:</u> 6. мета, завдання, часові межі програми; 7. заходи (напрями, що використовувались – профілактика, корекція, реабілітація тощо – обрати 1-2 напрями та їх реалізовувати); 8. опис методів, прийомів роботи: педагогічні, психокорекційні, психологічні методи роботи із групами ризику; 9. Висновки щодо впровадження корекційної програми. Оцінка результатів впровадження. 10. Обґрунтування власної думки щодо проведеної роботи: 11. з якими труднощами зіткнулись; 12. що вдалось зробити; 13. які знання, вміння, якості потрібно удосконалювати; 14. Додатки (результати діагностики: малюнки, тести, відповіді); 15. Виноски, література.		
Усього підсумковий контроль	2			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Основна

- Журавель Т., Іванюк І., Лехолетова М., Лютий В., Лях Т. Профілактика деструктивної поведінки підлітків / ред. Т. Журавель, Ю. Удовенко. Київ : Видавництво ФОП Буря О. Д., 2022. 144 с.

2. Капська А.Й., Пеша В.І. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей. Київ: ЦУЛ, 2019. 232 с.

3. Кращі практики психолого-педагогічного супроводу та підтримки учасників освітнього процесу в умовах воєнних дій і збройних конфліктів, надання соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства та торгівлі людьми.

4. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу : навчально-методичний посібник / Андрєєнкова В. Л., Войцях Т. В., Гриців І. П., Мельничук В. О., Сабліна Н. О., Флярковська О. В., Харківська Т. А. Київ, 2023. 149 с.

5. Формування безпечного освітнього простору закладу освіти в діяльності працівників психологічної служби / авт. кол: В. В. Байдик, Ю. П. Гопкало, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, М. В. Саврасов, І. І. Ткачук; за наук. ред. Н. В. Лунченко, І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2023. 111 с.

Додаткова:

1. Гарькавець С. О. Психологія підліткової віктимності: монографія. Луганськ : вид-во «Ноулідж», 2013. 175 с.

2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / ред.-упоряд. проф. І. Д. Зверєва. 2-ге видання. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. 536 с.

3. Лобанова А.С., Калашнікова Л.В. Робота з підлітками-девіантами: соціологічний та психологічний аспекти: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Вид-во «Каравела», 2017. 470 с.

4. Оржеховська В.М. Профілактика девіантної поведінки неповнолітніх : навч. посібник / В.М. Оржеховська, Т.Є. Федорченко. Черкаси : Чабаненко Ю., 2008. 376 с.

5. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.

6. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посіб. у 2-х ч.; Ч. II. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрочко. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с.

7. Технології соціально-педагогічної діяльності : навч. посібн. / Н. В. Заверико, Ю. Р. Мацкевіч та ін.; за заг. ред. Н. В. Заверико. Запоріжжя: ЗНУ, 2014.

Інформаційні ресурси:

1. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 396 с. URL : <https://lib.chmnu.edu.ua/index.php?m=2&b=348>

2. Корнієнко І.О., Лісовецька І. М., Луценко Ю. А., Романовська Д. Д. Досвід надання допомоги дітям і сім'ям - жертвам військового конфлікту : практ. посіб. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 152 с. URL: <http://surl.li/wgmx>

3. Кращі практики психолого-педагогічного супроводу та підтримки учасників освітнього процесу в умовах воєнних дій і збройних конфліктів, надання соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства та торгівлі людьми. URL: <http://surl.li/jfpqci>

4. Лещенко, О. Г. Соціальний супровід сім'ї : навч. посіб. для здобув. ступ. вищ. освіти бакалав. напр. підгот. «Соціальна педагогіка» [та для студ., що навч. за напр. підгот. "Соціальна робота" , виклад., асп.]. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 150 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2017/11/0040865.docx>.

5. Поственція суїциду (буліциду): робота з колективом закладу освіти: методичні рекомендації / за ред. С. Л. Чуніхіної, Л. А. Найдьоновой, Н. Ф. Умеренкової; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2022. 76 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1PLM1aGv_6qiyMxJuFCoUcijlbtP5jKXh/view

6. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу : навчально-методичний

посібник / Андрєєнкова В. Л., Войцях Т. В., Гриців І. П., Мельничук В. О., Сабліна Н. О., Флярковська О. В., Харківська Т. А. Київ, 2023. 149 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1EK88eIXsT-7rOuRQasYiRT6s6YagcbIz/view>

7. Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах [Електронний ресурс] / Наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 № 318. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0621-16>

8. Про соціальні послуги: закон України № 2671-VIII від 17.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

9. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоді: закон України № 2558-III від 21 червня 2001 року. URL: <http://wwwsearch.ligazakon.ua>

10. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: закон України № 2342-IV № від 13.01.2005. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>

11. Про затвердження форм обліку соціальних послуг сім'ям (особам), які перебувають у складних життєвих обставинах: наказ Міністерства соціальної політики України від 13.07.2018 № 1005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0943-18#Text>

12. Співак Л. М. Діагностика і корекція «Я-концепції» молодших школярів. URL: http://pidruchniki.ws/17780811/pedagogika/diagnostika_i_korektsiya_yakontseptsii_molodshih_shkolyariv_-_spivak_lm

13. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період : метод. рек. / Н.П. Бочкор, Є.В. Дубровська, О.В.Залеська та ін. Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. 84 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pozashkilna/psychologichna-sluzhba/metodichka-080914.pdf>

14. Соціальна профілактика торгівлі людьми: Навчально-методичний посібник / За ред. К.Б. Левченко, І.М. Трубавіної. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2007. 352 с. URL: <http://surl.li/geksq>

15. Формування безпечного освітнього простору закладу освіти в діяльності працівників психологічної служби / авт. кол: В. В. Байдик, Ю. П. Гопкало, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, М. В. Саврасов, І. І. Ткачук; за наук. ред. Н. В. Лунченко, І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2023. 111 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1epOAxM6X0BujqfLqeM7fu0vn32PNWIVG/view>

16. Шевців З. М. Основи соціально-педагогічної діяльності: Навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 248 с. URL: http://culonline.com.ua/Books/osnovy_sots_ped_diyalnosti_shevtsev.pdf

17. Eline Vyvey, Rudi Roose, Lieselot De Wilde and Griet Roets. Dealing with Risk in Child and Family Social Work: From an Anxious to a Reflexive Professional? *Social sciences*, 2014. Volume: 3. Number: 758. P. Link: <https://www.mdpi.com/2076-0760/3/4/758>

7. Регуляції та політики курсу

Відповідальність здобувача освіти: Ознайомитися з сторінкою дисципліни на платформі СЕЗН ЗНУ, а саме з: загальними розділами сторінки, термінами виконання завдань, тестів, формами контролю. Підтвердити вивчення рекомендацій «Загальні поради здобувачу освіти» (обов'язково). Гарантувати якість й самостійне виконання навчальних завдань. Присутність та активність на лекціях й практичних заняттях.

Виконання навчального плану дисципліни передбачає системну присутність здобувачів освіти на лекційних і практичних заняттях, своєчасне проходження передбачених форм контролю та виконання завдань для самостійної роботи. Відвідування практичних занять є обов'язковим. Здобувачі, що навчаються за індивідуальним графіком виконують завдання відповідно термінів подання завдань, що розміщені на платформі СЕЗН ЗНУ у модулі: «Для здобувачів освіти, які навчаються за індивідуальним графіком».

Політика академічної доброчесності: Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених Кодексом академічної доброчесності ЗНУ: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>. Письмові роботи, що виконуються здобувачами освіти можуть бути перевірені на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Усі запозичення та цитування **обов'язково** мають бути оформлені за допомогою посилань на використані джерела з наведенням наприкінці роботи списку джерел, на які подано посилання. Список оформлюється відповідно вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Приклади оформлення: <http://library.znu.edu.ua/2018/priklady-26-11-18-converted.pdf>.

Письмові роботи. Здобувачам освіти пропонується виконання завдань для самостійної роботи. Під час оформлення робіт необхідно обов'язково вказувати прізвище та ініціали, шифр академічної групи, назву дисципліни та завдання, що виконується. Пріоритетним під час виконання завдань є самостійність мислення, формулювання власних думок і висновків, неупереджений і відповідальний аналіз чужих думок і текстів, максимальне дотримання норм Кодексу академічної доброчесності Запорізького національного університету.

Формати комунікації між викладачем і здобувачами вищої освіти: в аудиторії під час лекційних, за допомогою повідомлень у СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle, на запланованих консультаціях з дисципліни. Відповіді на запити здобувачів освіти через повідомлення в СЕЗН ЗНУ надаються викладачем впродовж трьох робочих днів, якщо вказано: прізвище та ініціали, шифр академічної групи, дисципліна та форма навчання.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять має бути обґрунтовано освітньою діяльністю здобувача освіти. Обов'язковим є застосування режиму «БЕЗ ЗВУКУ» протягом всього аудиторного заняття.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

Запорізький національний університет

Силабус навчальної дисципліни

Соціальна робота з різними категоріями клієнтів

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок–п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗНУ на платформі MOODLE: <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, відправте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>